**Liikenne- ja viestintävaliokunnalle**

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta saada lausua yksityisiä teitä koskevasta lainsäädännöstä annetuista hallituksen esityksistä HE 147/2017 vp ja HE 11/2018 vp., joiden valmistelussa Maanmittauslaitos on ollut mukana alusta lähtien.

Yksityisistä teistä annettu nykyinen laki (358/1962) tuli voimaan vuoden 1963 alusta. Siltä osin kuin laki koskee Maanmittauslaitosta, se on toiminut hyvin. Kuitenkin kansalaisen näkökulmasta laki on osittain vaikeaselkoinen ja satunnaisen lainkäyttäjän näkökulmasta vaivalloinen soveltaa.

Asian käsittelyn yhteydessä on esitetty, että yksityistietoimituksia voisivat alkaa tehdä kaupunkien asemakaava-alueiden kiinteistöinsinöörit. Asiaa on käsitelty jo hallituksen esityksen 147/2017 vp. sivuilla 17, 35, 36, 84 ja 85 Maanmittauslaitoksessa olevan käsityksen mukaan kattavasti. Kun asiaa on toistuvasti vielä valiokuntakäsittelyssä tuotu esille ikään kuin kilpailuasetelman luomiseksi joittenkin kaupunkien ja valtion välille, Maanmittauslaitos tuo vielä esille seuraavaa.

Kiinteistörekisterinpidon vastuusta ja toimivallasta tehdä toimituksia säännellään kiinteistörekisterilain 5 §:ssä ja kiinteistönmuodostamislain 5 §:ssä. Yksityistietoimituksien suorittamisessa on mitä merkittävimmässä määrin kysymys kiinteistörekisterin ylläpidosta. Kiinteistörekisterin tietoihin liittyy julkisen luotettavuuden tavoite. Tästä ei eksplisiittisesti säännellä yksityistielaissa, vaan varsinaisesti kiinteistönmuodostamislaissa ja kiinteistörekisterilaissa, jotka ovat kiinteistönmuodostamisen yleislakeja. Yksityistielaissa tarvittaessa viitataan edellä todettuun yleislainsäädäntöön, kun erityissääntelyä ei tarvita.

Kiinteistönmuodostamislain ja kiinteistörekisterilain nojalla jotkut kaupungit (noin 70) toimivat kiinteistörekisterinpitäjänä asemakaava-alueillaan. Ne voivat myös tästä tehtävästä halutessaan luopua.

Maa- ja metsätalousministeriö on lausunut yksityistielakia aikaisemmin käsiteltäessä muun muassa valiokuntakäsittelyssä, että edellä tarkoitettua rekisterinpidon kokonaisuutta kuntien ja valtion kesken ei ole mitään syytä lähteä avaamaan tai muuttamaan yksityistielainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Kuntien ja kaupunkien tehtävien lisääminen ei liioin ole nykyisen hallitusohjelman taikka yksityistielainsäädännön uudistamisen tavoitteena. On myös otettava huomioon, että toimituksia tehdään julkisoikeudellisina suoritteina omakustannushintaan siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) ja kiinteistötoimitusmaksusta annetussa laissa (558/1995) säännellään.

Maanmittauslaitos lisäksi toteaa, että sillä on vuodesta 1963 alkaen ollut vuosikymmenten ajan kehittynyt perusinfrastruktuuri ja osaaminen oikeudellista harkintaa sisältävien yksityistielain mukaisten toimitusten käsittelyyn ja yksityistierekisterin ylläpitämiseen. Maanmittauslaitoksen maanmittausinsinööreillä on vanhastaan peruskoulutus ja ennen muuta käytännössä saatu ammattitaito suorittaa kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti yksityistietoimituksia, joiden ajoittainen riitaisuus myös työllistää käräjäoikeuksissa toimivia maaoikeuksia paljon. Sitä vastoin esimerkiksi kuntien tai kaupunkien itse suorittamista teknisluonteisista kiinteistönmuodostamisista pelkästään sitovan tonttijaon tai muutoin asemakaavan toteuttamiseksi ei valiteta maaoikeuteen *de facto* juuri lainkaan, koska detaljikaava-alueen kiinteistönmuodostamiseen ei liity merkittävää oikeudellista harkintaa. Luotettavaksi ja selkeäksi osoittautunutta kiinteistörekisteriä ei tule laadultaan rapauttaa muuttamalla olemassa olevia rekisterin ylläpitovastuita.

Mahdollisesti tulossa oleva kiinteistötoimitusmenettelyn keventäminen on yksityistielainsäädännön uudistamisesta riippumaton, mutta sitä isompi ja yleisempi kysymys, jota on tarkoitus selvittää lähivuosina. Jos tässä keventämisessä ja normien purussa onnistutaan, se palvelee silloin myös yksityistietoimituksia, joita vastaisuudessa sopimuksiin perustuvina voitaisiin käsitellä ja merkitä kiinteistörekisteriin kirjallisessa menettelyssä asianosaisten niin tahtoessa.

Kiinteistötoimitusmaksujen määriä ja tuntihinnoittelua on vuoden 2018 alusta lisäksi maa- ja metsätalousministeriön asetuksella alennettu, mikä osaltaan osoittaa Maanmittauslaitoksen toimitustuotannossa jo saavutettua tuottavuuden kasvua. Tämä puolestaan on ennen muuta maanmittaustoimituksia Maanmittauslaitokselta tilaavien asiakkaiden ja veronmaksajien hyödyksi sekä heijastuu vastaisuudessa myös yksityistietoimitusten kustannuksiin asianosaisille.

Tieoikeuden ja muiden käyttöoikeuksien perustamisen ja tien rakentamisen edellytyksiin Maanmittauslaitos tuo lisäksi esille sen, että metsälain (1093/1996) 10 §:ssä tarkoin luetellut metsän monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kohteet on otettava huomioon myös metsäliikennettä välittävän yksityistien toteuttamisessa. Tämä ei välttämättä käy jo julkaistusta ympäristövaliokunnan lausunnosta YmVL 10 /2018 vp. selkeästi ilmi. Samoin Maanmittauslaitos haluaa korostaa luonnonsuojelulain (1096/1996) 29 §:ssä suojeltujen luontotyyppien sekä muinaismuistolaissa suojeltujen kohteiden huomioon ottamista yksityistietoimituksissa jo viran puolesta. Tältä osin uusi yksityistielaki ei merkitse muutosta nykyiseen oikeustilaan. Lisäksi yksityiskohtaisen kaavoituksen huomioon ottaminen tietoimituksissa on säännelty lakiehdotuksessa asianmukaisesti.

Maanmittauslaitos kannattaa tehtyjä hallituksen esityksiä uudeksi yksityistielainsäädännöksi.

Helsingissä 6 huhtikuuta 2018

Markku Markkula
Maanmittausneuvos
Maanmittauslaitoksen keskushallinto